

MIAKA MINNE YA RAIS DKT. SAMIA: SERIKALI MTANDAO YAZIDI KUIMARIKA

- ❖ *Tanzania yang'ara Duniani utoaji wa huduma za Serikali kidijitali*
- ❖ *e-GA yawezesha Taasisi za Umma kubadilishana taarifa kidijitali kupitia Mfumo wa GovESB*
- ❖ *Mifumo Shirikishi ya TEHAMA katika sekta mbalimbali yajengwa*
- ❖ *Miundombinu shirikishi ya TEHAMA yaipunguzia gharama Serikali*

Subira Kaswaga - Mamlaka ya Serikali Mtandao (e-GA)

Ilikuwa Machi 19 Mwaka 2021, siku ambayo historia iliandikwa baada ya Mhe. Rais Dkt. Samia Suluhu Hassan, kuapishwa na kuwa Rais wa Jamhuri ya Muungano wa Tanzania, na kisha kuanza rasmi safari ya kuiongoza Serikali ya Awamu ya Sita.

Hatimaye imetimia Miaka minne (4) sasa, tangu Mhe. Dkt. Samia alipoanza safari ya kuliongoza taifa letu pendwa la Tanzania, alianza kwa kuweka vipaumbele mbalimbali vya kitaifa ili kuwa na maendeleo endelevu, huku akisisitiza uzalendo, umoja, mshikamano na kuweka wazi nia yake ya kuijenga Tanzania ya kidijitali.

Katika kuhakikisha dhamira ya ujenzi wa Serikali ya Kidijitali inatimia, moja ya vipaumbele alivyoviweka ni kuimarisha matumizi ya TEHAMA Serikalini, kwa kuhakikisha TEHAMA inatumika vyema kwenye utendaji kazi, ili kuongeza ufanisi na kurahisisha upatikanaji wa huduma bora za Serikali kwa wananchi.

Mkurugenzi Mkuu wa e-GA Mhandisi Benedict Ndomba, amesema kuwa kumekuwa na mafanikio chanya katika matumizi ya TEHAMA Serikalini, ambayo yamechochewa na utayari wa Serikali ya Awamu ya Sita.

Amebainisha kuwa, uwepo wa dira mahususi kuhusu Matumizi ya TEHAMA, Sheria, Viwango na Miongozo ya Serikali Mtandao, pamoja na mikakati madhubuti inayosimamiwa na Mamlaka ya Serikali Mtandao (e-GA), umechochea kuimarika zaidi kwa matumizi ya TEHAMA katika taasisi za umma.

Mafanikio haya yameiwezesha Tanzania kutambuliwa kimataifa katika kuimarisha matumizi ya TEHAMA Serikalini ambapo, Mwaka 2022, **Benki ya Dunia (WB)** ilifanya utafiti katika nchi **198** Duniani, kuhusu **Ukomavu wa Matumizi ya Teknolojia Duniani, katika Utoaji wa Huduma za Serikali na Ushirikishwaji wa Wananchi (GovTech Maturity Index)**.

Ripoti ya utafiti huo ilibainisha kuwa, Tanzania imefanikiwa kupanda daraja kutoka kundi B hadi kundi A na kushika nafasi ya 26 Duniani, nafasi ya pili (2) barani Afrika baada ya Mauritius na ya kwanza Afrika Mashariki.

Aidha, ripoti hiyo ilionesha kuwa, mafanikio haya yalitokana na utayari wa Serikali wa kuimarisha matumizi ya TEHAMA katika Taasisi za Umma, uwepo wa dira mahususi kuhusu matumizi ya TEHAMA, Sheria, Viwango na Miongozo ya Serikali Mtandao, Mikakati madhubuti na utekelezaji wake unaosimamiwa na Mamlaka ya Serikali Mtandao (e-GA).

Vilevile, mwaka 2024 Tanzania ilishinda tuzo ya **Umoja wa Mataifa ya Ubunifu katika Huduma za Umma kwa mwaka 2024 ‘UN Public Service Innovation Awards’** kupitia Mfumo wa e-Mrejesho, ambao ulitambuliwa na umoja huo kama jukwaa shirikishi la

kidijitali linaloweza Serikali, kukusanya maoni ya Wananchi na hivyo kuweza kuifanya Serikali kuwa karibu zaidi na wananchi wake na kuwapa huduma bora.

Mafanikio mengine yaliyopatikana chini ya uongozi wa Dkt. Samia, ni ujenzi wa Miundombinu na rasilimali shirikishi za TEHAMA ikiwemo Mkongo wa Taifa (NICTBB), Mtandao wa Mawasiliano Serikalini (GovNet), Vituo vya Kitaifa vya Data na Masafa ya Intaneti, inayoziteza Taasisi za Umma kushirikiana katika matumizi ya rasilimali za TEHAMA.

Mhandisi Ndomba anafafanua kuwa, matumizi ya Mifumo na Miundombinu shirikishi yamesaidia kuondoa urudufu, kupunguza gharama na kuongeza ubora wa huduma zinazotolewa kwa umma pamoja na kuhakikisha uwepo wa usalama wa mawasiliano Serikalini .

“Kutokana na uongozi bora wa Awamu ya Sita, Mamlaka imefanikiwa kujenga, kuboresha na kusimamia uendeshaji wa Vituo vya Serikali vya Kuhifadhi Mifumo na Taarifa (Government Data Center), ambapo hadi sasa vituo hivyo vinatumiwa na taasisi za umma kuhifadhi Mifumo na taarifa zao kwa usalama wa uhakika”, anafafanua Mhandisi Ndomba.

Katika kuhakikisha anaijenga Tanzania ya Kidijitali, Mhe. Rais ameelekeza Mifumo ya TEHAMA kuwasiliana na kubadilishana taarifa, ili kuimarisha utoaji wa huduma bora kwa wananchi sambamba na kupunguza mianya ya rushwa, kuondoa urasimu, na kurahisisha utekelezaji wa majukumu ya kila siku ya Serikali.

e-GA imetekeleza agizo la Mhe. Rais, kwa kujenga na kusanifu Mifumo wa pamoja wa Ubadilishanaji Taarifa Serikalini (*Government Enterprise*

Service Bus – GoVESB), ili kuhakikisha mifumo ya Serikali inawasiliana na kubadilishana taarifa.

Pamoja na utekelezaji wa agizo la Mhe. Rais, ujenzi wa mfumo wa GovESB pia ni utekelezaji wa Kifungu na. 48 cha Sheria ya Serikali Mtandao Namba. 10 ya Mwaka 2019, ambayo inaielekeza Mamlaka kutengeneza Mfumo shirikishi, utakaowezesha Mifumo ya Taasisi za Umma kuwasiliana na kubadilishana taarifa.

Hadi sasa, taasisi mbalimbali za umma zimeunganishwa na Mifumo ya taasisi hizo inawasiliana na kubadilishana taarifa. Ubadilishanaji wa taarifa kupitia Mfumo huu, umechochea kuongezeka kwa ufanisi wa utendaji kazi katika taasisi za umma, na utoaji wa huduma bora kwa wananchi.

Mhandisi Ndomba ameongeza kuwa, kwa upande wa kisekta, Mfumo wa GovESB umeleta matokeo chanya katika Sekta ya Hakijinai ambapo, baadhi ya taasisi za Hakijinai zinawasiliana na kubadilishana taarifa kupitia mfumo wa GovESB, kama vile Taasisi ya Kuzuia na Kupambana na Rushwa (TAKUKURU), Ofisi ya Taifa ya Mashitaka (NPS), MAHAKAMA na Jeshi la Polisi.

“Vilevile, Mfumo wa Taifa wa Ununuzi Kielektroniki (NeST) umeunganishwa na Mifumo ya Taasisi 17 zikiwemo Mamlaka ya Mapato Tanzania (TRA), Wakala wa Leseni na Biashara (BRELA) na Benki Kuu ya Tanzania (BOT), ili kuwezesha usimamizi wa ununuzi wa umma kwa ufanisi na urahisi zaidi”, anafafanua Mhandisi Ndomba.

Pia, Mamlaka imeshirikiana na TCU katika kuunganisha sekta ya elimu, ambapo mfumo wa Tume ya Usimamizi wa Vyuo Vikuu (TCU),

umeunganishwa na Mifumo ya Taasisi za Elimu 94 ambapo, taasisi 64 ni za umma na taasisi 30 ni za binafsi, ili kuwezesha urahisi wa udahili na mahitaji mengine kwenye sekta ya elimu.

”Kwa upande wa sekta ya afya, Mfuko wa Taifa wa Bima ya Afya (NHIF) umeunganishwa na taasisi mbalimbali zinazohusika na utoaji wa huduma za afya zikiwemo hospitali”, amebainisha Mhandisi Ndomba.

Aidha, Mamlaka ya Vitambulisho vya Taifa (NIDA), imeunganishwa na Mifumo ya watoa huduma mbalimbali wa sekta za umma na binafsi zikiwemo Benki kwa ajili ya utambuzi wa watu, ili kuwawezesha wananchi kupata huduma kwa urahisi zaidi kutoka sekta za umma na binafsi.

“Pamoja na hayo, tumetengeneza Mifumo shirikishi inayotumiwa na taasisi mbalimbali za umma ukiwemo Mfumo wa **m-GOV**, ambao ni Mfumo Jumuishi wa Utoaji wa Huduma za Serikali kwa njia ya Simu za Mkononi unaorahisisha, na kuharakisha utoaji wa huduma kwa umma”, anafafanua Mhandisi Ndomba.

Mfumo huu umeunganishwa na watoa huduma wote wa simu za mkononi nchini na unatoa huduma za ujumbe mfupi wa maandishi (SMS), kwa kutoa na kupokea taarifa kupitia namba jumuishi 15200 na 15201, pamoja na huduma za menyu ya namba ya msimbo (**USSD**) kupitia namba jumuishi *152*00#”.

Mhandisi Ndomba amebainisha Mifumo mingine iliyotengenezwa na e-GA ikiwemo Mfumo wa Ofisi Mtandao (e-office), ambao unarahisisha shughuli za mzunguko wa mafaili na nyaraka ndani ya Taasisi za Umma, na Mfumo wa e-Board unaowezesha uratibu wa shughuli zote za uandaaji wa vikao vya bodi na menejimenti katika Halmashauri na Taasisi za Umma.

‘Tumetengeneza Mfumo wa e-Mikutano unaowezesha watumishi wa umma kufanya vikao kidijitali mahali popote, bila kulazimika kukutana mahali pamoja, na hivyo kusaidia kupunguza gharama za uandaaji na uendesaji wa vikao na pia Mfumo e-Dodoso, unamuwezesha mwananchi au taasisi kutengeneza na kujaza dodoso, kupata tathmini pamoja na takwimu za dodoso kwa njia ya mtandao”, anafafanua Mhandisi Ndomba.

Sanjari na hilo, ujenzi na uendesaji wa Mifumo na Miundombinu hii, hufanywa kwa kutumia wataalamu wazawa, na hivyo kusaidia kuokoa fedha nyingi za kigeni za Serikali ambazo zilitumika kununua Mifumo kutoka kwa wakandarasi wa nje ya nchi kwa gharama kubwa.

Aidha, usalama wa Mifumo na Miundombinu ya TEHAMA ni jambo muhimu linalozingatiwa na Mamlaka katika ulimwengu huu wa Kidijitali ambapo, kumekuwa na mashambulizi mengi ya mtandaoni.

“Katika kukabiliana na matishio ya usalama wa mitandao, Mamlaka hutoa msaada wa kiufundi kuhusu usalama wa TEHAMA kwa taasisi za umma, ushauri kuhusu viashiria (alerts) mbalimbali za matishio mapya ya usalama mtandao (*emerging cybersecurity threats*) kwa taasisi za umma, kufanya utatuzi wa mashambulio ya kimtandao pindi yanapotokea (*ICT security incidents response*) pamoja na kuwajengea uwezo Maafisa TEHAMA Serikalini kuhusu usalama wa mtandao”, anasisitiza Mhandisi Ndomba.

Aidha, ili kuhakikisha Mifumo na Miradi ya TEHAMA Serikalini inaleta tija iliyokusudiwa, Mamlaka huandaa Viwango na Miongozo ya Serikali Mtandao, ambayo taasisi za umma zinatakiwa kuifuata wakati wote wa uandaaji na uendesaji wa miradi hiyo.

Sambamba na hilo, e-GA imeimarisha ushirikiano na Mamlaka ya Serikali Mtandao Zanzibar (eGAZ), katika utekelezaji wa jitihada mbalimbali za Serikali Mtandao.

Aidha, Mhandisi Ndomba ameahidi kuimarisha na kuendeleza ushirikiano wa pande hizo mbili, ili kuhakikisha ukuaji wa Serikali Mtandao unazidi kuimarika kote bara na visiwani.

Kwa upande wake Mkurugenzi Mtendaji wa eGAZ Bw. Said Seif Said, amesema ushirikiano uliopo kati ya e-GA na eGAZ umekuwa chachu ya mageuzi ya Kidijitali ndani ya Serikali ya Mapinduzi Zanzibar (SMZ), ikiwa ni pamoja na uwepo wa Mifumo mbalimbali ya TEHAMA ambayo inatumika pia Zanzibar.

“Tangu tuliposaini Mkataba wa Makubaliano (MOU) na e-GA tumepiga hatua kubwa sana, mabadiliko yamepatikana na yanaonekana, nimpongeze Mkurugenzi Mkuu wa e-GA Mhandisi Ndomba, kwa uongozi mahiri na timu nzima ya e-GA kwa ushirikiano nasi ili kuhakikisha Zanzibar inanufaika na maendeleo ya Kidijitali”, anasema Bw. Said.

Ametaja baadhi ya Mifumo inayotumika Zanzibar ambayo ni sehemu ya mashirikiano hayo ni pamoja na, Mfumo wa Barua pepe Serikalini (GMS), Mfumo wa vibali vya Watumishi wa Umma kusafiri nje ya nchi (e-Vibali), Mifumo ya ukusanyaji mapato (ZanMalipo), Mfumo wa kutoa Ankara za Maji (MAJIIS), Mfumo wa Ofisi Mtandao (e-Office), Mfumo wa Kusimamia Utendaji Kazi na Rasilimali za Taasisi (ERMS) na Mfumo wa kuendesha vikao vya Baraza la Wawakilishi (e-Wawakilishi).

Mafanikio haya ya Serikali Mtandao, yanatokana na usimamizi mzuri, utayari na uwekezaji unaofanywa na Serikali ya Awamu ya Sita. Aidha, Mamlaka ya Serikali Mtandao (e-GA), itaendelea kusimamia Sheria, Kanuni, Viwango na Miongozo ya Serikali Mtandao ili kuhakikisha Serikali Mtandao inazidi kuimarika zaidi na kuleta tija iliyokusudiwa.